

مؤلف باید نسبت به تولید یک اثر نیازسنجی کند

غلامرضا حیدری ابهری یکی از نویسندگانی است که تاکنون چندین بار از جشنواره کتاب رشد جایزه گرفته است. به بهانه حضور مجموعه کتاب‌های «به من بگو خدا کیست» در سیزدهمین جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد با او به گفت‌وگو نشستیم. آنچه می‌خوانید حاصل گفت‌وگوی ما با ایشان است.

آن‌ها بیان می‌کند. وی با تأکید بر تنوع در کار کودک خاطر نشان می‌کند: در این کتاب به جای آن که در بعضی موضوعات کلی متوقف شویم، ذهن بچه‌ها را درگیر این مسئله کرده‌ایم و توانسته‌ایم بیان روشنی درباره مفاهیم مربوط به خدا برای آن‌ها ارائه کنیم.

مؤلف بر اساس نیاز مخاطب کتاب بنویسد

این نویسنده روحانی به نویسندگان جوان توصیه می‌کند که بیشتر مطالعه کنند، عمیق‌تر شوند و اگر می‌خواهند بهتر بنویسند، اطلاعات خود را توسعه دهند تا کارهای بهتری عرضه کنند؛ با نیازها آشنا شوند و بر اساس نیاز مخاطب کتاب بنویسند. با جامعه هدف خودشان آشنا شوند، ادبیات خودشان را رشد بدهند و در حوزه‌ای که می‌نویسند با کارشناسان آن حوزه گفت‌وگو داشته باشند.

حیدری ابهری در پاسخ به این سؤال که چه اشتباهات و ایراداتی در زمینه تألیف داشته‌اید که در پروژه‌های بعدی تکرار نمی‌کنید، می‌گوید: من اگر به گذشته برگردم تلاش می‌کنم با علم و آگاهی بیشتری کارهایم را پیش ببرم. برای کارهای تحقیقی و پژوهش‌هایم بیشتر وقت بگذارم و به تحصیل و مطالعه‌ام بیشتر اهمیت دهم.

ورودی‌ها و مطالعات نویسنده باید بیش از چیزی باشد که می‌نویسد

این محقق و نویسنده کتاب‌های دینی کودک تصریح می‌کند: دریافت‌ها و ورودی نویسنده باید از نوشته‌ها و خروجی او بیشتر باشد. دوستانی که بیش از دریافت‌های علمی‌شان می‌نویسند، داشته‌هایشان یک روزی ته می‌کشد. همیشه دریافت‌ها و مطالعات باید بیش از آن چیزی باشد که می‌نویسد. همیشه باید خودش را تغذیه کند و فکر نکند که به پایان خط رسیده است.

مقدمات و مطالعات برای تألیف کتاب مهم است

حیدری ابهری سه سال در کلاس درس خارج آیت الله جوادی آملی و هشت سال در درس خارج آیت الله شبیری زنجانی شرکت کرده است. او از زمره روحانیانی است که به ادبیات کودک و نوجوان کار برای این گروه سنی بسیار علاقه‌مند است و تا کنون حدود ۷۰ عنوان کتاب کودک و نوجوان منتشر کرده است. برخی از آن‌ها نیز به زبان‌های آلمانی، اردو، انگلیسی، ترکی، روسی، عربی و دیگر زبان‌های دنیا ترجمه و منتشر شده‌اند.

او سال ۶۶ وارد حوزه علمیه قم شده و همچنان مشغول تحصیل و تحقیق است. حیدری می‌گوید: سال ۷۳ اولین کار من منتشر شده است و از آن زمان فعالیت‌هایم ادامه دارد. «به من بگو خدا کیست» یکی از آخرین نوشته‌های او در حوزه مفاهیم دینی برای کودکان است. او می‌گوید: نوشتن این کتاب شاید زمان زیادی نبرده باشد، اما برای تولید کتاب کودک، رسیدن به نگاه مناسب مهم است؛ خود نوشتن ممکن است زمان زیادی نگیرد اما مقدمات و مطالعاتی که طی می‌کند تا به نگاه مناسب برسد مهم است.

بیان مفاهیم مربوط به خدا برای کودکان با زبان و سطح خودشان

حیدری ابهری تصریح می‌کند: در بحث خدا شناسی، هم آثار تولیدی خیلی از بزرگانی مثل علامه طباطبایی، آیت الله جوادی آملی، آیت الله بهشتی، آیت الله مصباح و بزرگان دیگری را به دقت خواندم و برای بچه‌ها آن مقداری را که قابل گفتن بود نوشتم. فکر می‌کنم کتاب «به من بگو خدا کیست» به عنوان اولین کتابی که در این سطح منتشر شده ۱۰۰ تصویر و ۱۰۰ متن با یک بیان، «کودک فهم است»، این کتاب در ۱۰ حوزه، مفاهیم مربوط به خدا را برای کودکان با زبان و سطح دریافت

انتخاب موضوع کتاب به خاطر اهمیت معارف دینی

من موضوع خدا را برای کتاب «به من بگو خدا کیست» انتخاب کردم به خاطر این که توحید، پایه و اساس همه معارف دینی ماست و پایه و اساس تربیت دینی و اسلامی هم ایمان به خداست. به عنوان مهم‌ترین ناظر زندگی انسان‌ها، اگر شما توحید و خدا را از اندیشه اسلامی حذف کنید، تمام موضوعات دیگر مثل نبوت، امامت و معاد معنای خودشان را از دست می‌دهند و بحث توحید، یک بحث کلیدی است که باید مورد توجه قرار بگیرد.

ایده کتاب از سؤالات انبوه بچه‌ها گرفته شد

نویسنده کتاب «به من بگو خدا کیست» در پاسخ به این سؤال که چه تلاش‌هایی کرده تا به این مرحله رسیده است، می‌گوید: من سختی‌های زیادی کشیده‌ام و فراز و نشیب‌های بسیاری را طی کرده‌ام تا به اینجا برسم. هر چند که اعتقاد دارم هنوز به جایی نرسیده‌ام و ابتدای راه هستم؛ اما اگر این توفیق به دست آمده، به خاطر این است که من نه سال در نمایشگاه قرآن پاسخ‌گوی سؤال‌های بچه‌ها بودم و مهم‌تر از آن مطالعات زیادی در حوزه بحث‌های توحیدی و انس با معارف قرآن داشته‌ام که مبنای تولید این اثر شده است. لذا در حد توان خودم تلاش کردم اثری تولید کنم که اصیل باشد، ریشه‌های درستی داشته باشد، ناظر به نیازهای بچه‌ها باشد و عمق درستی داشته باشد.

ایده‌های خود را با اهل فن به گفت‌وگو بگذارید

حیدری ابهری خطاب به نویسندگانی که در ابتدای راه هستند، توصیه می‌کند: دوستان جوان برای ورود به عرصه کتاب عجله نکنند و در عین حال فرصت‌ها را هم از دست ندهند. حتماً باید مشاور خوب برای خودشان پیدا کنند، ایده‌های خود را با اهل فن به گفت‌وگو بگذارند و از تجربه دیگران استفاده کنند. من متأسفانه در جوانی به خاطر دوری راه نتوانستم یک ارتباط خوب با اساتید بگیرم گرچه از تجربیات و نظرات بعضی بزرگان استفاده کردم، اما الان وقت این که دوستان بگویند ما فرصت نمی‌کنیم نیست. بعضی بزرگان و اساتید و بزرگواران در دسترس هستند و می‌توانند ما را مورد تشویق و راهنمایی قرار دهند.

کتابی برای گروه سنی کودکان، در عین حال مورد توجه بزرگسالان

ادبیات کتاب «به من بگو خدا کیست» برای سطح دبستان نوشته شده، اما چون موضوع توحید موضوع عام است، نمی‌توان گفت برای سطوح پایین یا سطوح بالاتر است. بعضی از والدین هم کتاب‌های ما را خوانده‌اند و گفته‌اند پاسخ سؤالاتی را که ما از بچگی به آن نرسیده‌ایم با مطالعه این کتاب‌ها گرفته‌ایم.

تجربه قالب‌های جدیدتر

وی درباره برنامه‌هایی که برای ادامه فعالیت‌هایش در سر دارد، می‌گوید: «من تصمیم دارم همین راه را ادامه دهم و دوست دارم در قالب‌های جدیدتر هم تجربه‌هایی به دست آورم و در عین حال عمیق‌تر هم بنویسم؛ گفتنی زیاد است. شاعر می‌گوید: یک عمر می‌توان ز سر زلف یار گفت

در بند آن مباش که مضمون نمانده است
توحید همچنان حرف گفتنی دارد و از زاویه‌های مختلف می‌شود و باید گفت و بچه‌ها را با خدا آشنا کرد و یاد خدا را در دل آن‌ها زنده نگه داشت که یاد همه خوبی‌ها است.»

کتاب اصیل، لذت بخش و خواندنی است

نویسنده کتاب‌های مذهبی کودکان برای این که کتاب خوانی لذت‌بخش شود، می‌گوید: «کتاب اصیل خواندنی خواهد بود» بعد توضیح می‌دهد از نظر او کتاب اصیل کتابی است که نویسنده بدانند برای چه و برای کدام گروه از مخاطب می‌نویسد. کتابی که نیازشناسی درستی دارد، پژوهش و ادبیات درستی دارد، قالب آن درست انتخاب شده و همه چیز آن یعنی تصویرگری، گرافیک، چاپ، ارتباط تصاویر با متن و ... خوب بسته شده باشد. همه این‌ها اگر در جان نویسنده درست شکل گرفته باشد و عجله‌ای نوشته نشده باشد و سرهم بندی نشده باشد، می‌تواند کتاب خوبی باشد

شناسایی نیازها و ایده‌های خوب به خاطر ارتباط با فضای تعلیم و تربیت

او در پاسخ به این پرسش که ایده‌هایش را چگونه پیدا می‌کند، می‌گوید: «الحمدلله مطالعات من کم نیست و ارتباطم با بچه‌ها و معلمان زیاد است. با فضای تعلیم و تربیت ارتباط خوبی دارم که باعث می‌شود ایده‌های بهتر و نیازها را مرتب شناسایی کنم و از نظر کسانی که در میدان تعلیم و تربیت هستند، بیشتر استفاده کنم و بتوانم کار بهتری را عرضه کنم.»

جشنواره‌ها مؤثرتر می‌توانند باشند

او درباره تأثیر جشنواره‌ها بر تولید کتاب خوب، می‌گوید: «هدف این جشنواره‌ها از یک جهت معرفی کتاب و تشویق نویسندگان است اما باید خود کتاب هم به نوعی در دسترس قرار بگیرد و حیث است که کتاب‌ها کارشناسی و انتخاب شود اما خریداری‌های ارشاد از کتاب‌های دیگر باشد.»

وی در پایان خاطر نشان می‌کند: «از دوستانی که در مجموعه رشد تلاش می‌کنند سپاس گزارم. دوستان در سال‌های قبل کتاب‌های دیگری از من انتخاب کردند، من زحمت آن‌ها را قدر می‌نهم؛ مهم نیست که کتاب من معرفی شود یا نه، مهم این است که جمعی از تلاشگران این عرصه دلسوزانه خدمت می‌کنند و این رویداد مهم را رقم می‌زنند.»